
Fra: Vidar Holm [mailto:ocean662004@yahoo.no]

Sendt: 22. september 2014 23:44

Til: Postmottak NFD

Emne: Høyringsbrev om endringer i strukturvedtaket for torsketrål og ringnot

Har følgende kommentarer til forslag om økt strukturering for torsketrål og ringnotflåten.

Det pekes i 3 avsnitt (Lønnsemd og kapasitetsutnyttning j havfiskeflåten) på at driftsmarginen og totalkapitalrentabiliteten for 2012 er henholdsvis 16.8 og 6.5 % (Gjennomsnittlig for en samlet havfiskeflåte)

Det gir et dårlig/skeivt bilde på tilstanden i havfiskerieringa all den tid at 2012 var et "dårlig" år kontra de 3 4 foregående årene.

Som alltid i fiskeri så svinger inntektene fra år til år og bare å dra frem et eneste driftsår som referanse gir et uriktig bilde av situasjonen (men nok et ønsket bilde for å "bevise" at kvotetaket må økes)

I tillegg henvises det til gjeldsgrad for (kun) 2012 som var på 70% for en samlet havfiskeflåte (ringnot 48%/torsketrål 75%)

For de som er inne i næringa og følger med på hva som skjer så er det et faktum at både torsketrål og ringnot redere de to tre foregående årene har fått bygget og inngått kontrakter på nybygg.

Man kan vel nærmest si det har vært en byggeboom hva angår denne type fartøyer, noe som fortsetter i alle fall de to neste årene. Dette fører da naturligvis til en høy gjeldsgrad innen næringen. I tillegg kommer alle tidligere oppkjøp av dyre kvoter for de som har strukturert, både innen torsketrål og ringnot.

Samlet gir dette høy belåningsgrad, selv i snitt på alle fartøyer i hver gruppe.

Forskjellene er store.

Dette skulle da normalt tilsi at man må ha mer kvote for å forsvare utgiftene.

Men som kjent er det blitt (selv om det pr definisjon ikke finnes omsettelige fiskekvoter i Norge i henhold til loven) en skyhøy pris på kvoterettigheter.

Det må da lånes enda mer penger for å få tak på disse rettighetene (samtidig som noen må ut av næringa med det resultatet at arbeidsplasser går tapt)

Dette betyr at mer av kapitalen som norsk fiskeri genererer går til banker og låneinstitusjoner samt stadig færre eiere av fiskerettighetene som jo i teorien og i følge loven tilhører det norske folk.

Disse lovene (deltakerloven) er det jo allerede forslag om å endre/fjerne så terrenget tilpasses kartet år for år for de som prater høyest og mest.

Det trekkes frem (spesielt for ringnot) at antall driftsdøgn har sunket vesentlig de siste årene.

Dette har sin naturlige forklaring.

Fiskekvoter varierer fra år til år men dette er ikke årsaken til et betydelig antall færre driftsdøgn.

Den må rett og slett tilskrives den teknologiske utviklingen, både om bord i fartøyene og på mottakssiden.

Større fangster føres pr tur av den enkle grunn at landanleggene i dag er i stand til å ta imot mye større kvantum pr lossing enn for få år siden samt at båtene har mye bedre kapasitet for i varetaking (kjøleanlegg) av fangst.

Båtstørrelsen har vært der i 25 år for å føre de kvanta som nå føres i land pr tur, så det er først og fremst mottakskapasiteten og oppbevaringskapasiteten om bord som har øket betraktelig.

Det er allerede uttalt fra ringnotredere som har fått levert nybygg i 2014 at de har bygget så pass stort som de har i påvente av strukturøkning. I neste setning poengteres det at de kun har 7 mnd drift pr år slik som det er nå. Altså. Man har bygget en båt som kan ta enda mer fangst pr tur men forventer at antall driftsdøgn vil øke med et øket kvotetak. Disse utsagnene slår jo hverandre i hjel.

Et annen parameter som er viktig i denne saken og som man ikke kan gjøre noe med, er sesongene for de forskjellige fiskeriene.

Det har alltid og vil alltid være mest prisgunstig å fange de forskjellige fiskeartene når de har best kvalitet.

Derfor vil ikke en økning av kvotebasis, uansett størrelse noen gang kunne sikre et ringnotfartøy helårsdrift rett og slett fordi det ikke er tilgang eller kvalitet god nok på de forskjellige fiskeartene man har rettigheter til å fiske på.

Så fisken må dermed tas når sesongene er der.

Som tidligere nevnt ivrer landindustrien for, som har vært gjennom en revolusjonerende utvikling med automatisering, kapasitetsøkning i form av få og store bedrifter og uheldigvis en påfølgende redusering av et stort antall arbeidsplasser de siste fem årene, å få store fangster levert på en kjøp.

Kombinert med at båtene har store kvoter fører dette til at de kan få tilgang til råstoffet billigst mulig da båtene må fiske konstant under sesongene for å få opp kvantumet de har.

Det er fartøyer i dag som fisker to ganger basis (650 tonn) i to år mens det bygges nytt fartøy for den ene kvoten de tar opp.

Disse båtene har heller ikke helårsdrift men fisker for fullt uansett markedspris under sesongene for rett å slett bli ferdig med kvotene. MAO de har en basis pr i dag på 1300 tonn men langt fra helårsdrift.

Loven tilsier at mannskapet på det fartøyet som er under utskifting ikke kan sies opp og skal være med på turnusordning på det fartøyet som fisker dobbelt kvote inntil de igjen skal jobbe på det nybygde fartøyet.

Det har vært mange tilfeller der rederne har prøvd å kvitte seg med overflødig mannskap og rettens vei har vært løsningen for at folk skulle få beholde jobbene sine. Det fremheves at om man får helårsdrift (noe man aldri vil få innen ringnot) kommer til å få bruk for mer mannskap.

Dette medfører ikke riktighet all den tid fiskere kun er om bord den tiden fartøyet er i drift. Samme gjelder stort sett for stuerter, stymenn og skippere/baser (som i stor grad frem til nå har vært eierne av båtene)

Noe som er på full fart vekk, samtidig som kravet om fastlønn for fiskere allerede har vært omtalt som aktuelt i stedet for dagens lottsystem.

Uansett om det vil behøves noen fler i bemanningen pr båt vil det totale antall ansatte langs kysten minke betraktelig ved en reduksjon av antall fartøyer.

I tillegg kommer ringvirkningene for landbasert industri som er avhengig av oppdrag fra fiskeflåten. Verksteder, servicebedrifter, utstyrsleverandører, proviantleverandører osv.

Det hevdes fra noen hold at havfiskeflåten i Norge er lite effektiv målt opp i mot andre lands fartøyer vi mener det er naturlig å sammenligne oss med.

Nå er omtrent samtlige av de fartøyene disse landene anvender bygget eller utrustet i Norge og således "identiske" med de vi bruker her i Norge så den norske havfiskeflåten er nok ikke lite effektiv.

Men forvaltningen av ressursene er blitt det etter flere tiår med feiling og prøving.

Men den er heldigvis enn så lenge mer mangfoldig.

I Danmark finnes det nå 4 store ringnotsnurpere/trålere, som har det meste av kvotene i sitt eie.

Samme gjelder for Færøyene, Island, Skottland og Shetland.

Få fartøyer som fisker enorme kvantum og hvor det da følgelig ikke jobber så mange totalt.

Faktum er at for i alle fall danske fiskeres del, så har de ikke engang en lovbestemt prosent av delingsfangsten på båtene.

Dette bestemmes av rederne.

Ser man på fanget kvantum pr båt kontra lønn pr fisker (alle nasjoner det hevdes vi må sammenligne oss med) er det ikke stor del av den totale potten som kommer fiskerne til gode, selv om lønn(lott) pr mann kan virke svimlende høy.

Det meste av generert verdi av fanget fisk går med til betaling av lån, kvotekjøp og utbytte for rederne.

Norge behøver vel strengt tatt ikke sammenligne seg med noen annen nasjon når det gjelder fiskeri og rettigheter da vi til nå har hatt et velfungerende og mest mulig rettferdig system hva angår fiskeri og rettigheter i mange år.

Det som er bekymringsfullt er at det er de med minst tanke på rettferdig fordeling og bærekraftig utvikling som ser ut til å bli hørt i diverse fora mens det store flertall nok ikke har engasjert seg eller forstått at man nå har endt opp med at norsk fiskeri er blitt storkapital og børser.

Verdiene er fremdeles der i form av levende liv i havet men utviklingen går mer og mer mot at verdien kommer fler og fler som ikke er direkte innbefattet i prosessen med å høste ressursene til gode.

Bank og finans, meglere(kjøp/salg båter/kvoter) og fler og fler redere som ikke aktivt deltar i yrkesutøvelsen. Slik som faktisk loven pr i dag krever om man skal kunne inneha fiskerettigheter.

Både myndigheter og mange i næringa ble nok "tatt litt på senga" da kvotekjøp/salg virkelig skjøt fart over natta for ca 15 år siden.

Man kan jo og si at det burde være opp til kvoteinnehaver om han vil selge sine rettigheter eller ei.

Men i utgangspunktet var jo dette en rettighet man fikk fra staten så at det er blitt et kjøp/salg objekt var det vel ingen som forutså og det toget har gått for å regulere det statlig.

En innløsningspris pr basistonn ville vært en måte og gjort dette på der de som ville avslutte fikk en bestemt sum for kvoterettighetene av staten som så kunne selge de

videre til samme sum til andre som ville høste av havet og tjent gode penger den tiden de eide rettighetene.

Høres kanskje kommunistisk ut men ikke stort mer enn at oljeforekomstene i Norge også eies av staten.

Uansett er dette for sent men det ville før til at man hadde kontroll og en rettferdig fordeling av noe som er nedfelt lovmessig tilhører det norske folket.

Men å slippe det enda mer fritt finnes det ingen gode argumenter for.

Neste ledd i utviklingen vil bli at utenlandske, eventuelt norske store selskaper som kjøper opp rettighetene all den tid dette for lengst har vokst ut av forutsetningene for en fornuftig forvaltning av verdiene til flest mulig mest rettferdig.

Vi snakker tross alt om selskaper med verdi på inntil 3 milliarder kroner (etter rederes eget utsagn)

Kanskje ikke rart man vil deltakerloven til livs for å sikre seg et videresalg i fremtiden?

At det har vært en villet politikk med færre fartøyer tidligere og er vel alle enige om og kondemneringsordningen fungerte tilfredsstillende i flere år.

(Der fikk i praksis fiskere penger for å frasi seg fiskerettigheter)

Som med all annen industri og verdiskapning så krevde også fiskeriet en effektivisering og forbedring fra sin spede begynnelse og fram til i dag.

Arbeidstakerhensyn, fritid og velferd samt HMS på fiskefartøyene er i dag fullt på høyde med all landbasert og offshorerelatert industri.

Alt dette pluss kravet til bedre og mer avansert utstyr har så klart fordyret det som i dag er et fiskefartøy men det er ingenting som tilsier at de gjeldene kvotetak pr i dag ikke skulle holde for å være konkurransedyktig med annen industri hva gjelder inntjening, lønn og velferd for de ansatte.

Så med tanke på før nevnte velfungerende kondemneringsordning der båter ble sjaltet ut fra fiskeriet på grunn av nettopp overkapasitet fremstår det litt uvirkelig at man i dag kan trekke frem at man har bygd seg et for stort fiskefartøy som er så effektivt at det "kun" er på sjøen i 7 mnd som argument for å få kjøpt enda mer (i loven/teorien) uomsettelige kvoter til skyhøye priser som vil kreve enda mer kvoteøkning om 3 4 år for at tallene i banken skal stemme.

Selv en enkel fiskermann vet jo at om teoretisk verdi av det du har lånt på stemmer med papirene og det kommer nok penger inn hver mnd så er de fornøyd.

Men verdiskapningen av en ressurs som tilhører den norske befolkning kommer færre og færre til gode.

Under påskudd av at det behøves mer kapital for å opprettholde fiskeriet forsvarlig hva gjelder utstyr og lønnsomhet.

Personlig vil jeg aldri lide noen nød da jeg sitter på begge sider av bordet i egenskap av et noe som etter hvert sjeldent yrke som norsk maskinist og kan jobbe ut mine dager på et fiskefartøy, fullstrukturert eller ei, uansett hvor høy basisen og få fartøyene vil bli.

Eller andre typer fartøy/offshore installasjoner. Kanskje blir det fartøyet/kvotene jeg er deleier i solgt som en effekt av det nye suget i markedet.

Noe som fører til at den livsnerven i lokalsamfunnet hvor båten hører til kuttes, med de ringvirkningene det medfører samt at noen få tilføres store verdier for noe som opprinnelig var gratis men forvaltet i flere tiår til berikelse for både eier og mannskap.

Håper med dette å ha fått belyst strukturvotevedtaket mer nyansert slik at det blir gjenstand for en grundig gjennomgang før endelig vedtak fattes.

Vidar Holm
Maskinsjef/Fisker/En anelse ringnotreder

Tanem 22.09.2014